

Izhaja:

10. in 25. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankirati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmondvrste za vsako pot.

MIR.

Vsakemu svoje!

Velja:

za celo leto 1 goldinar,
po pošti prejeman
1 gld. 24 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom:

Upravništvu „Mira“
v Celoveu.

Leto IX.

V Celoveu 25. julija 1890.

Štev. 14.

Volitve.

Iz Podjunske doline dobivamo dobra poročila in je zmaga naše stranke tam gotova. Čeravno se nam ni posrečilo, v prvem naskoku vzeti nemško-liberalnih trdnjav Libelič in Šmarjete, vendar smo jim vzeli Velikovško (bližnjo) okolico in ohranili smo si v trdem boju Grebinj in Doberlo ves, v kateri poslednji so nasprotniki vse sile napeli. Posebno nas je pa vse razveselila in iznenadila narodna zmaga v Črni, kjer smo imeli le malo upanja. Hvala za to zmago gre poleg drugih naših zaslužnih slovenskih mož v prvi vrsti neutrudnemu rodoljubu g. Pr. Walterju. Slava jim! V Št. Vidu in Št. Kancijanju so bili naši volilni možje soglasno izvoljeni, ravno tako v Beli; lep dokaz narodne zavesti in discipline! V volilnem okraju Celovške okolice zmagala je naša stranka Podljubeljem, v Selah in v Št. Jakobu ob cesti pri Celoveu. Iz drugih volilnih okrajev nimamo še danes pravih poročil. Prihodnjič pa bomo že lahko vse bolj natanjčno poročali. — Vsem rodoljubom izrekamo za njihov dosedanji trud, ki so ga imeli za prvotne volitve, na tem mestu našo najprisrčnejšo zahvalo.

Sijajen shod.

Nikdar nismo mislili, da se bo naš shod pri „Dürnwirthu“ pod Velikovcem tako dobro obnesel. Ukljub neugodnemu vremenu, ki je zadrževalo bolj oddaljene rodoljube, snidlo se je kakih 300 kmetov iz občin Ovbre, Grebinj in Ruda. Koj iz začetka se je zvedelo, da bomo našli tudi nasprotnike, nekatere pristaše „lesne stranke“ na Rudi in nekatere sicer poštene, pa že davno od liberalcev in „bauernbunda“ vjete posestnike. Gosp. predsednik Gregor Einspieler je otvoril zborovanje in pozdravil zbrano društvo ter svoj pozdrav končal z napitnico na svitelega cesarja, na kar je občinstvo odgovorilo z burnimi živio-klici. Potem je gosp. urednik Haderlap razložil lesno zadevo v teh občinah, dokazal, da se v tej zadevi od deželnega zbora ni nadejati pomoči; odsvetoval od civilne pravde, ki bi prinesla le velike stroške, pa težko da imela dober uspeh; slednjič je nasvetoval prošnjo za državno podporo. Kazal je na pastirski list in opominjal kmete, naj ne prezirajo glasa svojih škofov, naj volijo katoliške može za poslance. Slednjič je na kratko omenil naše narodne pravice in da mora Slovenec v svoji hiši gospodar biti, kakor

je Nemeec v svoji. Ker imata gospoda Einspieler in Muri vse potrebne lastnosti, da sta namreč zvesta katoličana in Slovenca, da poznata kmetijske težave ter imata tudi voljo in zmožnost, kmetijske koristi zagovarjati, zato sta vredna, da jih Podjunska dolina izvoli.

Na to je g. predsednik Einspieler osvetlil gospodarstvo liberalcev v deželnem zboru, kako stroški za deželne potrebe in tedaj tudi deželne doklade od leta do leta naraščajo, kako visoko so posebno narastli šolski stroški, ne da bi nam šole kaj posebno koristile, ker so napačno uravnane; da profesorji latinskih šol tožijo, da dečki, ki pridejo iz ljudskih šol v latinske šole, še menj znajo, kakor včasih, ko je bila še stara šola. Dokazoval je natančno, kako imajo liberalci za nepotrebne reči dosti denarja, kako malo pa se zmenijo za kmečke želje in potrebe. Zdaj sta začela ugovarjati dva nasprotnika, gg. Otčič in Plešivčnik, ki bi se sama rada vsedla na stol deželnozborškega poslanca, pa ne s posebno srečo. Naši govorniki gg. Einspieler, Haderlap in župnik Petek so z mirno in dostojno besedo dokazali, da so vsi ugovori ničevi, s katerimi liberalci našim kandidatom tla izpodmakniti skušajo. Čeravno se je na vseh obrazih videlo, da občinstvo pripozna naše govornike kot zmagovalce, skušala sta nasprotnika zmirom še ugovarjati in rabila sta celo razžaljive besede, kar je vzbudilo občno nevoljo, tako da bi bilo prav lahko do neredov prišlo, kar sta ta dva nepoklicana udeleženca tudi doseči želela in nameravala. Zato je gosp. predsednik prav storil, da je zborovanje zaključil. Med vsem zborovanjem se je vladni komisar g. Grün jako taktno obnašal ter skrbel, da se ni kalil red.

Potem so nasprotniki, ko so videli, da nič niso mogli opraviti, ker ljudstvo samo jih je obsodilo, jezni odšli, mi pa smo se še en par uric prav dobro imeli. Domači pevci so se oglasili, pa tudi slučajno došli godci niso hoteli zaostati. Vse je bilo židane volje. Ko so gospodje duhovniki in naši govorniki odhajali, doneli so za njimi navdušeni živio-klici mnogobrojnega občinstva, kar jasno dovolj priča, kako sijajna je bila naša moralna zmaga, in da pod Velikovcem prebiva še verno, pošteeno in narodno slovensko ljudstvo; žal, da je izpostavljeno brezštevilnim agitatorjem nemško-liberalne stranke, ki letajo po vseh vaseh, da bi ljudstvo begali in trapali ter nahujskali zoper naše zaslužne duhovnike. Nazaj gredé smo se za trenotek pomudili v gostoljubni hiši Velikovškega trgovca in znanega rodoljuba g. Merlaka ter tam v naglici sestavili odbor za novo posojilnico, ki se

bo v Velikovcu ustanovila. Vsak udeleženec se bo z veseljem spominjal tega dneva, kajti bil je dan zmage.

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Pozor, volilni možje!) Ne navadno dolg čas je letos med prvotnimi volitvami in med glavno volitvijo. Kajti poslednja bo 20. avgusta, prvotne volitve pa so se začele že 15. in bodo končane 28. julija. Nevarnost je, da bi nasprotniki tega časa ne porabili za obdelovanje naših volilnih mož. Zato kličemo izvoljenim možem: bodite trdni in previdni, ostanite pri tem, kar ste obljubili in ne dajte se od prave poti zvrbiti ne s sladkimi besedami, ne z obljubami, ne z grožnjami. Sramota za vsacega, kdor bi odpadel in bi se pokazal figa-moža! Volilci, ostanite značajni!

Iz Kotelj, dné 15. julija 1890.

Slavno uredništvo!

V deseti letošnji številki Vašega cenjenega lista priobčil sem jaz popravek, v katerem sem trdil, da je č. gospod župnik v Koteljah, Jože Pogačnik, prisilil tri ude krajnega šolskega sveta v Koteljah, ki so bili poprej podpisali izjavo proti prošnji občinskega zastopa v Tolstem vrhu za slovenski pouk v ljudski šoli, da so pozneje preklicali svojo izjavo in svoj podpis.

Zaradi te razžaljive trditve tožil me je gospod župnik Jože Pogačnik pred c. kr. deželnim kot porotnim sodiščem v Celovcu.

Vsled sklenjene poravnave izrečem očitno, da imenovana trditev ni resnična, ter jo prekličem.

Franc Wetschko,
šolski načelnik.

Iz Prevalj. (Volilci pozor!) Volitev volilnih mož za našo občino je, kakor nam ravnokar naznanja občinski sluga, ki nosi ob enem cele kupe slovensko tiskanih oklicev nemško-liberalnega „bauernbunda“ seboj ter je razdeljuje od hiše do hiše, preložena **na dan 4. avgusta t. l.** Najprvo bila je namenjena na dan 23. julija; zakaj da se je v zadnjem hipu prestavila za dvanajst dni pozneje, nam je neumevno in se nam uzroki te spremembe tudi ne naznanijo. Skoro gotovo je, da tiči za tem grmom skrit kak zviti naklep naših „bauernbundarjev“, katerim v našem kraju vse v roke igra ter jim pomaga, da bi s svojimi volilnimi možmi prodrli in nas pogazili. Naši slovenski volilci pa tudi delajo na vso moč, da se na dan volitve krepko postavijo v bran nasprotnikom. Kakih sredstev se poslužujejo naši „fortšritlerji“ in s kakimi lažmi si hoté pridobiti naša slovenska tla, to vse naznaniti vam hočemo v enej prihodnjih števil. Danes je glavni naš namen ta, da opozorimo naše slovenske volilce na to nepričakovano spremembo in da jih z novega pozivljemo, naj v dan 4. avgusta nikdo ne izostane od volitve. Rojaki, pridite vsi in do zadnjega, potem je zmaga naša! Ne udajmo se, drugače postanemo podlaga tujčevi peti!

Iz Hodiš. (Liberalno rogovilstvo.) 21. julija obiskali so naš mirni kraj Celovski liberalci ter v Hodišah in Ribnici trosili med ljudstvo volilne oklice od „Bauernbunda“. Voditelj jim je bil znani socijalni demokrat in brivec g. Prešern iz Ce-

lovca. Pridružila pa sta se mu tudi naš g. Bachelwirth in naš nadučitelj g. Wieser. Volilne oklice med ljudstvo trositi je sedaj nekaj navadnega, ali čudno se nam je zdelo, ko smo na enem tistih listov našli tudi zapisane besede: „Hoch lebe die Socialdemokratie“. Čudna ta prikazen: „Bauernbund“, „rudečkar Prešern“ in „socijaldemokracija“ nam ne bode pomagala do blagostanja in gotovo je, da bode ta družba našega kmeta prej prestrašila in ga od sebe odvrnila, nego ga pa pridobila v svoje namene. Slovenci, bodite oprezni! — Ekscelenco gospoda naučnega ministra Gautscha na Dunaju pa bodedo pismeno poprašali, kako je tolmačiti tu na Koroškem njegov ukaz, s katerim je učiteljem izrečno prepovedal, udeleževati se volilnega gibanja in sploh vsake agitacije. Našega g. nadučitelja Wieserja mu bodedo morali tedaj prav gorško priporočiti s prošnjo, da ga o tem pouči, da bode v prihodnje vedel, kaj sme storiti in kaj ne.

Iz Podravelj. (Šesti shod našega političnega društva.) Bati se je bilo, da se bo shod na tleh Vernberške občine, ki je še zmirom z nemškimi liberalci volila, ponesrečil. Pa ravno nasprotno se je zgodilo. Prišlo je nad sto kmetov, največ iz Vernberške občine, nekteri pa tudi iz občin Loga ves, Zila, Rožak in Bekštanj. V temeljitih govorih so ljudstvo poučevali predsednik č. g. Gregor Einspieler, tajnik g. Haderlap in zaupna moža našega društva g. Colarič iz Borovelj in posestnik g. Vilčnik iz Marije na Zilji. Pazljivo so kmetje poslušali, in nazadnje so postali kar navdušeni za naše namene in naše društvo ter obljubili voliti po naših nasvetih. K sreči v teh občinah še niso bile prvotne volitve, tako da je prišel shod o pravem času. Postavili smo tudi kandidata za Beljaški okraj, in zato upamo, da bodo naši volilci krepko šli v volilni boj. Ako bodo le tudi katoliški Nemei kaj storili, potem je še precej upanja do zmage. Naše katoliško-politično društvo ima res srečo; še kamor je šlo zborovat, povsodi si je kar v hipu pridobilo srca Slovencev. To se je videlo tudi v Klečah. Po končanem zborovanju se je bralo veselje na vseh obrazih. Le en par je bilo nasprotnikov, ki pa so mirni ostali; eden je bil menda poročevalec liberalnih listov, ker so ga videli, kako si je besede govornikov zapisoval. Če bo le resnico poročal, potem nema kaj slabega povedati, saj se ni nič takega govorilo, kar bi ne smelo na dan; resnici se ni treba skrivati. Zahvalimo se vsem gospodom govornikom in tudi drugim rodoljubom, ki so iz daljave prišli na naš shod. Želimo jih še večkrat videti v naši sredi. Slednjič omenim, da je političnemu društvu pristopilo 22 novih udov, posestnikov iz naše okolice. Zeleti je, da bi temu društvu pristopili vsi slovenski posestniki na Koroškem, potem bi tudi društvo lahko več koristnega storilo za kmetski stan.

Iz Švabeka. (Volitve.) Kakšni smo Švabekarji? Hudi, pravijo nekteri, no, kedar smo hudi za pravično reč, je menda pa tako prav. Pa povemo vam, da Švabekarji smo pa tudi zavedni in imamo srce verno in národno. Kdor ne bi verjel, naj bi bil pa prišel na predvečer sv. Cirila in Metodá, da bi slišal in videl, kako so se po gori in dolini lesketali kresovi; možnarji pa pokali, da je

vse cingljalo in da se je pod njimi radosti tresla zemlja slovenska. — Volitve so nam pred pragom, bratje slovenski, bodimo edini, bodimo srčni, neustrašljivi. Švabekarji smo hudi, korajžni, da je strah. Ako nas v hudi borbi, kje v podporo potrebujete, kar pokličite nas, nam mora vse jenjati; mi vselej zmagamo. Resnica je, da vam z našimi volitvami nismo še kedaj napravili sramote, da smo vam vsikdar prave može v Velikovec k volitvam pošiljali, pa tudi zanaprej menimo, kot zavedni možje, to čast ohraniti si. Branimo čvrsto svobodo in pravice naše. Nemci naj gospodarijo sebe, mi pa hočemo na naših slovenskih tleh tudi sami sebe gospodariti. — Pred kratkim smo si izvolili tudi novega župana. Stari župan, poštenjak, naveličal se je bremena, naj se zdaj malo oddahne. Tudi o novem županu upamo vse dobro, da bode vnet za našo domačo stvar, saj je sin naše mile, domače, slovenske zemlje, mož izveden, srčen in delaven, ako se bode potegoval za svobodo in pravice našega milega národa, smemo ga tudi naše udanosti, ljubezni, spoštovanja in hvaležnosti zagotvljati.

Iz Libuč. (Volilni shod. — Kresi. — Pliberški „bauernbundarji.“) Dné 6. julija smo napravili pri Železniku v Libučah volilni shod, ki se je sijajno izvršil. Prišlo je kmetov nad 250. Zborovanje je vodil Šmihelski kaplan, neutrudni gosp. Rous. Govorilo je več govornikov, posebno omenil posestnika Jurija Reša p. d. Brenerja iz Blata, nekega govornika iz Prevalj in Jožefa Ažmana p. d. Pulfarja iz Libuč. Gosp. Rous je razložil namene slovenskega političnega in gospodarskega društva tako dobro, da je precej pristopilo 45 novih udov. Tudi župnik iz Černeč č. g. Kokic so poprijeli za besedo. Hvala jim, da so storili za dobro stvar tako dolgo pot. Po končanem govorih so nas razveseljevali izvrstni Šmihelski pevci. — Na predvečer sv. Cirila in Metoda smo tukaj našli kakih 50 kresov. Posebno lepi so bili na Peci, v Vogerčah in Štebnu. Po vseh hribih so pokali možnarji. Še na nemški Vobačici (Koralpe) smo videli velik kres; najbrž ga je zakuril rodoljubni graščak g. Sajovic. — Pliberčani pa še zmirom trobijo v nemški rog, posebno se v tem odlikujeta dva gostirja, ki večjidel od Slovencev živita. Dobro bi bilo, da v Pliberku napravimo slovensko gostilnico in slovensko prodajalnico.

Iz Potoka. („Kjer vera falí, se duhovnikom nasproti govori.“) Na shodu pri „Dürnwirthu“ se je pokazalo, da Tempohar le to govori, kar so mu nemški gospodje na uho natrobili. Kmetom zmirom pravijo: „Ne volite dohtarjev, ne duhovnikov; le kmet sam pozna svoje potrebe;“ sami pa vendar najrajši volijo dohtarje; le pogledjmo v deželni zbor, koliko jih je tam! Da bi duhovnik ne poznal kmečkih težav, ali da bi ne imel srca za kmeta, kakor je Tempohar govoril, ta je prazna in bosa. Take laži trobijo liberalci ljudem na ušesa. Zato se je vsem dopadlo, ko je kmet Hudelist odgovoril Tempoharju: „Kjer vera falí, se duhovnikom nasproti govori.“ V resnici je taka. Mi pa ostanemo zvesti katoličani, zato smo tudi prijatelji duhovnikom.

Iz Apač. (Podružnica sv. Cirila in Metoda. — Kresovi.) Naša podružnica sv. Cirila in Metoda je imela svoj letni občni zbor dné 22. ju-

lija. Najprej nas je pozdravil g. predsednik. Potem pa so govorili g. komendant Šervicelj iz Reberce tako lepo in poučno, da so nas vse ogreli. Na to se je predstavljal prizor „Ali smem Slovenec biti?“ prav dobro. Pri volitvi odbora so bili voljeni prejšnji odborniki. Naši vrli pevci so prav dobro zapeli nekaj slovenskih pesmi. Ljudstva je bilo obilo še iz daljnih krajev, kakor iz Medgorij, Glinjan, Žitare vesi itd. Posebno hvalo so želi Borovski pevci. Želimo, naj bi se večkrat napravljale take veselice. Na predvečer godu sv. Cirila in Metoda tudi mi Apačani nismo bili leni in smo zažgali osem kresov. Nekteri smo šli še na visoki Obir in smo tam napravili tri kresove. Prav lep razgled je bil z vrh Obirja. Videli smo kakih sto kresov po hribih slovenskega Korotana, kolikor nam jih niso visoke gore skrile. Pri kresih so pa topiči veselo pokali. Za to gre vsa čast in hvala vernemu in národnemu ljudstvu. Na god naših blagovestnikov smo imeli v cerkvi slovesno opravilo, lepo se je pelo, in zopet so topiči čast dajali sv. Cirilu in Metodu.

Iz Smreč. (Izseljevanje v Ameriko.) Ljudstva pri nas ni preveč; po leti je že težko poljskih delavcev dobiti. Vendar se ljudje močno selijo v Ameriko. Iz občin Smereče in Straja ves (Ziljska Bistrica) jih je šlo v preteklem letu 165! To je stvar, ki da misliti. Za pot so vzeli s seboj vsi skupaj okoli 20.000 gld. Tako gre denar, in gredo močni, za delo sposobni ljudje iz dežele! Da pomeni to za nas dvojno izgubo, bo vsak izprevidel. Krivi so tega največ visoki davki in slabi dohodki kmetijskih gospodarjev. Kaj bo iz stare Evrope?

Iz Ljubljane smo prejeli sledeče veselo poročilo: Slavno uredništvo! Udano podpisani zavod otvoril bo 15. septembra t. l. novo ustanovljeno višjo deklisko gospodinjstvo šola s slovenskim poučnim jezikom, ter nadeja se s tem vstreči starišem, ki želijo, da se njih hčerke zamorejo temeljiteje izvežbati v znanostih, sploh popolnejše naobražiti in sicer v poučnem materinskem jeziku. Prosimo torej, da blagovoli slavno uredništvo v svojem cenjenem listu objaviti priloženi program, iz kterega morejo slovenski stariši presoditi namen, kterega želi doseči novi zavod. Zahvaljuje se za blagovoljno objavo, prosimo ob enem za blago naklonjenost temu zavodu, zagotavlja da nam bo največja skrb, povsem zadostovati željam temeljiteje naobraženosti slovenskih deklic.

Z najodličnejšim spoštovanjem

Predstojništvo samostana Uršulink v Ljubljani,
30. junija 1890.

Prednica: M. Antonija Murgel.

Program:

Početkom šolskega leta 1890/91 bode se v uršulinskem zavodu v Ljubljani otvorila slovenska višja dekliska gospodinjstva šola, ktero podpirati je tudi visoki deželni odbor Kranjske blagovoljno obljubil.

Namen te šole je: vzrasle deklice, ki so dovršile ljudsko šolo, temeljiteje, kakor je to v ljudskeji šoli mogoče, izvežbati v vseh potrebnih znanostih in spretnostih, ktere zahteva stopinja sedanje naobraženosti, kakor tudi teoretično in praktično seznaniti jih z vsemi strokami in opravili domačega gospodinjstva. — Da bode imela ta naprava trdno osnovo, opira se vzgojevalni načrt po vsem na podlago prave krščanske nravnosti.

Poučevala se bodo deklice obširneje v poučnih predmetih ljudske šole, osobito z ozirom na praktično uporabo

v življenju, poleg tega upeljale se tudi v znanstvenost literature, logike, stilistike, v pouk o umetnijah, risanju, tujih jezikov (nemski jezik, potem laški, francoski, angleški), gospe dinjstva, vzgojeslovja, petji, godbe (gosli, citre, glasovir, orgle).

Deklice si morejo prisvojiti temeljito izvežbanost v vseh delih, spadajočih v žensko področje, kakor tudi dovršeno izurjenost v umetnih ženskih ročnih delih.

Kurz obsega tri letnike. V prvem letu se dekllice poleg družih predmetov seznanijo vsestransko z gospodinjskim poslovanjem v hiši: red, hišna oprava, prirejevanje, čiščenje in popraviljanje perila in obleke, razsvetljava itd.; drugo leto vrtnarstvo: cveticoreja, zelenjadoreja, sadjereja itd.; tretje leto praktično v kuhinji.

Za sprejem v višjo deklisko gospodinjsko šolo se zahteva dovršeno 14.—16. leto in zrelost osemrazredne ljudske šole ali pa dotična kandidatinja s sprejemnim izpitom dokaže sposobnost za višji pouk.

Mesečna plača za učila in razne stroške znaša 5 gl. Knjige se lahko večidel izposodijo v zavodu.

Opozorujemo še, da se višja dekliska šola ne odpre le za gojenke v penzionatu, marveč vse gospice ljubljanskega mesta si lahko pridobé ustop pod zgoraj navedenimi pogoji, k čemur tudi najljubnše vabi predstojništvo uršulinskega samostana, ktero sprejema kandidatinje in radostno podaja vsa potrebna natančnejša pojasnila.

Iz Blejske okolice. (Letina. — Gorjé kmetu!) Letina je pri nas še dobra, žita in sena bo še dovolj. Pa tare nas druga nadloga. Kakor vaše gorjance stiskajo grajščinski gozdarji, tako dela z nami kranjska obrtna družba. Ona ima pravico do lesa, mi pa do paše. Zdaj pa našo živino lovijo, ker pravijo, da jim v mladem lesu škodo dela. Po deset ur daleč jo gonijo, mi pa moramo od para po 8 do 12 gl. plačati. Še kobilam z žrebeti ne prizanesejo. Nam kmetom ni več za prestajati, kje najdemo kako pomoč? — (Obrnite se do vaših poslanecev in do kmetijske družbe v Ljubljani. Uredn.)

Iz Maribora. (Pevska slavnost.) Dne 10. avgusta t. l. priredi „Slovensko pevsko društvo“ v Mariboru na vrtu pri „Gambrinu“ velik koncert. Nad 200 pevcev iz vseh slovenskih krajev se bo petja udeležilo. Mariborska polnoštevilna južno-železniška godba bo pri koncertu svirala in priprave za to pevsko slavnost so že danes velike, posebno kar se petja in glasbe tiče; tudi južno-slovanska tamburica bode pri tej veselici sodelovala, kar bode posebno zanimivo, ker te godbe še mnogo Slovencev celó ne pozna. — Nadejamo se, da ne bo nobeden odličan rodoljub zamudil, te veselice se udeležiti, temveč ker stoji Maribor blizu nemške meje in ima primerno zvezo s Koroško, ob Muri in Dravi, proti jugu in severu. — Najbolj pa pričakujemo, da se bode rodoljubi iz bližnjega Korotana udeležili sijajnega tega koncerta v večjem številu in nam priložnost dali Vas, navdušene koroške boritelje, na slovenskem Štajerskem pozdraviti in se tudi osebno z Vami seznaniti. Tedaj na svidenje 10. avgusta t. l. v Mariboru!

Odbor slavnosti.

Opomba. Kakor čujemo, namerava se te lepe slovenske pevske slavnosti udeležiti več rodoljubov s Koroškega. Zatorej opozorujemo vse tiste, ki se želijo podati v Maribor, naj blagovolijo svojo udeležbo najdalje do 3. avgusta t. l. naznaniti uredništvu „Mira“, da je oglašil ter jim po slavnostnem odboru pravočasno poskrbi potrebna prenočišča. Odhod bode v soboto dne 9. avgusta popoldne s tistim vlakom, ki se odpelje iz Celovca ob 1/22. uri popoldne in pride ob 1/46. uri proti večeru v Maribor. — Slovenci! Nudi se nam sedaj lepa prilika, da obiščemo in pozdravimo sosedne in rodne nam brate v zeleni Štajerski. Koroškim slovenskim pevcem pa še prav posebno priporočamo, naj se te slavnosti udeležé v večjem številu. Več nas bode, bolj nas bodo veseli! Na zdravje!

Kaj dela politika.

Dolgo prezirani in tlačeni Rusini so se tudi začeli dramiti in svoje pravice tirjati. V Bukovini, kjer so polovica vsega prebivalstva, do zdaj niso imeli nobenega poslanca v deželnem zboru; pri letošnjih volitvah so jih pa tri pridobili. V Galiciji pa so dobili več okrajnih zastopov v svoje roke. Odslej v teh krajih ne bodo samo Judi in poljski grofi gospodovali. — Slovanom v Šleziji se še zmirom slaba godi, malo bolje, ko koroškim. Tamošnji deželni predsednik dr. Jäger (rojen Korošec) ima čudne nazore o ravnopravnosti. Neki župnik ga je po češko ogovoril, pa predsednik mu je to prepovedal in rekel, da mora nemško govoriti z namestnikom cesarjevim. Ali tedaj ne vé, da tudi cesar govorijo v češkem, hrvaškem, madjarskem ali slovenskem jeziku, kakoršni se jim predstavijo ljudje. Po postavi imajo vsi jeziki enako pravico, če to še cesar spoznajo in se po tem ravnajo, zakaj tega nočejo spoznati njegovi služabniki? — V Pragi je bila razpuščena mladočeška kmečka zveza. — Na Dunaju se je ustanovilo društvo, ki hoče vse vednosti ali znanosti razlagati v duhu krščanskih resnic, ter tako z učenimi spisi brani vero in nasproti stopiti bogotajcem in drugim krivim prerokom. Tako društvo je bilo res potrebno. Načelnik mu je baron Helfert.

Sv. Oče bodo še letos izdali novo okrožnico o socialnem vprašanju, to je, razložili bodo, kako bi se morale urediti pravice v človeški družbi v krščanskem duhu, da bi zamogli vsi ljudje in vsi stanovi mirno skupaj delati in živeti, da bi se nikomur krivica ne godila, da bi drug drugoga ne grizel in ne spodrival. Prepri mi med stanovi, med delavci in gospodarji pridejo največ od tod, ker se ljudje ne v življenju, ne v svojih posvetnih postavah ne držijo več Kristusovih nauk. — Na Španjskem so dobili nove ministre. — Angleški kardinal Manning se je krepko potegnil za uboge Irce, katerim Angleži že več sto let krivice delajo in življenje grenijo. Zdaj je pa med Angleži samimi že močna stranka, ki hoče te krivice poravnati. — Nemški cesar Viljem je zmirom na potu; zadnji čas je hodil po severnih deželah. Pa na Danskem so ga prav mrzlo sprejeli. — Grki dolžijo Angleže, da hočejo tisti pograbiti otok Kreta, ki je še pod turško vlado, ljudje na njem so pa kristjani grške ali helenske narodnosti. — Srbski razkralj Milan še zmirom ne dá miru. Prej je krono odložil, zdaj je pa v deželo nazaj prišel in hoče spet vladati. Srbi ga pa ne marajo in bi najrajše videli, da bi jim Milan s poti šel, ker njegova vlada ni bila nikdar dobra. — Na Laškem je slaba. Ministri le na to gledajo, kako bi stiskali svetega Očeta in katoliško cerkev, za to pa ne skrbijo, da bi ljudje v deželi dobro in srečno živeli. Zaslužka ni nič, ves denar poberejo davkarji, revno ljudstvo pa nema kaj jesti. Zato se zdaj tu, zdaj tam čuje o nemirih. Zdaj se spet v deželi Romanji kaže uporen duh. — V Londonu so zdaj celó vojaki in redarji (policaji) službo odpovedali. Na Angleškem namreč ni vojaške dolžnosti, kakor pri nas, ampak vojaki pristopijo pod orožje prostovoljno proti pogodbi, kakor delavec k mojstru v službo stopi. Če jim je plača prepičla ali jim kaj družega ni po volji, pa službo spet odpovejo.

Gospodarske stvari.

Suho svinjino obvaruješ črvov če jo, ko je prekajena, vzameš iz dimnika in čez vsako pleče potegneš vrečo iz redkega platna, ki naj bo tako velika, da pokrije celo pleče. Zgoraj naj se zaveže in tako naj se obesi na hladen zračen kraj. Na ta način se prepreči, da po leti ne more mesarska muha izleči svojih jajec na meso, iz katerih se razvijejo potem žužki ali črvi. Mesarska muha položi svoja jajca najraje na tak kraj, kjer so skrita, n. pr. pod kako kost, ki molí iz mesa ali pa v kako zarezo, kjer zalega hitro lahko pride v meso.

Za pouk in kratek čas.

Češka duhovščina.

(Konec.)

Končam. — Vse, kar je češki narod največ s trdom svoje duhovščine dosegel v poslednjih 100 letih, je v splošnem obsegu to-le:

1. Da je češki narod v kraljestvu narod čitateljski, kakoršen v tej meri po opravičenju knjigarjev niti sam nemški narod ni. Čitanje okrepuje njegov duh, čitanje ga izobražuje, in ker vidi on v omiki pogoj svojega življenja, zato mu je čitanje potreba. — Koliko se v češkem narodu bere ali čita, morejo vsaj približno objasniti naslednje številke. Čeških založnikov knjig je na Češkem 25, na Moravskem in Šlezkem 4. — Založniki, ki izdajajo češke in nemške knjige, so na Češkem 4. — Čeških bukvarov (kjer je lastnik navadno Nemeč, ki pa v svoji prodajalnici tudi češke knjige prodaja) je na Češkem 17, na Moravskem in Šlezkem 15. — Izmed mnogih političnih časopisov naj omenim po najvišjem številu te-le: Pražkega dnevnika (vladnega lista za najnižje vrste ljudstva, ena številka 1 kr.) tiska se 59.000, Moravskih novin (vladni list v Brnu) 15.000; — Narodnih listov 18.000 (naročnina na leto 22 gld. 80 kr.), Češke Narodne Politike 26.000 (dopoludanska štev. 2 kr., popoldunska 1 kr.). — Čitalnic že na Češkem ni več, te so se že preživele; v vsaki gostilnici moreš čitati vsaj jeden veliki časopis in več časopisov ima gostilnica, več gostov jo obiskuje. V vaseh, kjer bi se novice ne izplačale gostilničarju, ima več kmetov skupaj jeden časopis, pri vsakem trafikantu pa se gotovo dobí Pražki dnevnik. — Kar se nepolitičnega berila tiče, podaja šolska knjižnica tudi odraslim dovolj zabavnega in poučnega berila, za višje izobraževalne namene pa se že sedaj snujejo občinske knjižnice in se je nadejati, da bode za deset let imela vsaka češka občina svojo knjižnico.

V tem trdnem prizadevanju češkega naroda, z berilom neprestano se izobraževati, je tudi njegova največja moč, ktere mu ne le nihče na svetu vzeti ne more, temveč ktera čimdalje bolj rase. Ono je vir in gibajoča moč vsega njegovega napredka, bodisi političnega ali narodno-gospodarskega, in ko nastopi njena sila vrhunec, potem pride spas češkemu narodu. — Politično je toliko izobražen, da si je vsak volilec in volilen mož na Češkem popolnoma svest svojih starih in ustavnih pravic. Kar se posebej zgodovinskih pravic tiče, vé vsak

volilec na Češkem, da je češko državno pravo nekaj resničnega, kar je češki narod po svojih prednikih podedoval; on torej vé, kaj mu gre in kaj se mu polniti ima, in ko bi se mu to spolnilo, da bi potem še le bil svoj gospod v hiši. — kar pomeni med drugim tudi toliko, da bi porabljal svoj denar po svoji volji v korist svoje domovine in v prid — svojih slovanskih soplemenikov v Avstriji. Kajti kar se poslednjega tiče, ne bil bi vezan z nikakimi oziri, kakor je do sedaj na državnem zboru k različnim strankam, ampak prašal bi z vsem povdarkom, kaj se godi n. pr. z devdetdesetimi milijoni goldinarjev, ki gredó iz češkega kraljestva v ostale avstrijske dežele? Kaj je z njegovim bogatim cerkvenim fondom, o katerem vemo, da so iz njega dajali podpore v Erdeljsko itd. itd. V uživanju ustavnih pravic ne dá se češki narod na Češkem — kakor sem bil poprej omenil — od nikogar motiti, ampak ravná v vsem samozavestno in po svojem najboljšem uverjenju in zategadelj volí si poslance, ki morajo njegovo voljo poslušati.

V narodno-gospodarskem oziru je zopet češki narod toliko naobražen, da se rad združuje k različnim podjetjem; kajti omika privede človeka do spoznanja svoje moči, ona spojuje druga z drugo k vzajemni podpori ter privede geslo „samopomoč“ k popolni veljavi na praktičnih tleh. Kmetje imajo svoje kmečke tovarne na sladkor (samo teh je na Češkem in Moravskem 44), drugeje so zopet delniški pivovarji, — ali največ delavnost razvijajo posojilnice. Obrtniških in gospodarskih posojilnic je sedaj na Češkem, Moravskem in Šlezkem 490. Te posojilnice delujejo ne samo tako, da je češki obrtnik in gospodar v nujnih potrebah neodvisen od žida ali drugega oderuha, ampak iz čistih dohodkov gre vsako leto mnogo in mnogo tisoč goldinarjev na podporo različnih rodoljubnih podjetij in zavodov, n. pr. na „Ustredni Matico školsko“. Karlinska posojilnica n. pr. dala je v 25 letih svojega obstanka: za šolstvo 140.000 gld. 79 kr., za druge dobrodelne namene 65.168 gld. 1 kr.! Zanimalo vas bode posebno to, da je tudi češka duhovščina si ustanovila „Svatováclavsko založno“, ktera daje posojila duhovnikom v njihovih gospodarskih potrebah in ktera podpira s čistim dohodkom različne cerkvene in dobrodelne zavode in društva vsako leto z nekoliko tisoči goldinarjev. V narodno-gospodarskem oziru moram o naših mestih še to opomniti, da ima vsako mesto (na Češkem jih je 370) svoj pivovar, s kterega mu prihajajo vedno gotovi, nekd prav znatni dohodki. Mesto Pisek je tako bogato, da tamošnji meščan ne plača nobenih davkov; ti se opravljajo iz občinskih dohodkov. Češka mesta v kraljevini morejo torej tudi lahko prispevati različnim narodnim podjetjem vsako leto. Mesto Karlin n. pr. daje vsako leto 3500 gld. podpore domači šolski mladini, šolam sploh in za druge dobrodelne namene.

2. Češki narod omikal si je svoj jezik do take stopinje, da mu zadošča v vseh potrebah popolnoma in ne občuti torej nikake potrebe, zatekati se k jeziku sosednjega naroda nemškega. Nemški jezik mu je samo v nekterih slučajih vsakdanjega življenja koristen, nikakor pa ne absolutno potreben. Narodna zavest vzpodbuja Čeha, da ljubi svoj jezik bolj od vsakega drugega, naobraženec pa ima mimo tega še prepričanje, da je češki jezik kakor vsak

drug slovansk jezik v svoji gramatikalni stavbi dovršenejši nego n. pr. nemški. Kdor ne pozna dijamanta, pobere blesnjak, ki poleg njega leži. Iz tega vzroka poučujejo se v čeških krajih — v vaseh in mestih — na ljudskih šolah, tudi osemrazrednih, vsi predmeti, le češki in nemški jezik ne uči se nikoli, — ta uči se kot neobvezen predmet v 4. razredu ljudskih šol le v onih mestih, kjer vstopajo dijaki na srednje šole. Pa tudi na čeških srednjih šolah (kjer se torej vse uči le v češkem jeziku) je nemščina le tedaj neobvezen predmet, ako so si roditelji izvolili francoščino za obvezen predmet, kar je navadno; dijak se uči namreč obeh jezikov, nemščine in francoščine, — ene obligatno, druge pa neobligatno. Ravno tako poučuje se na čeških učiteljskih se ve le češki, nemščina je tu zopet neobvezen predmet in učiteljski kandidati ne delajo iz nemščine zrelostnega izpita. Na češki veliki šoli v Pragi, ktera skoraj, kakor upamo, dobi sestro v Brnu in pa na češki politehniki v Pragi, uči se seveda le češki, samo na pravniški visoki šoli mora se pri poslednjih državnih izpitih dokazati tudi znanje nemščine. S češko akademijo, ki stopi v najbližjih dneh v življenje, postavi se češki narod na polju najvišje znanosti in umetnosti na stran vsem najizobraženejšim narodom.

3. V uradih ima češki jezik to-le veljavo: a) V čeških krajih uradujejo le po češko samoupravni uradi t. j. okrajni zastopi in občine (mesta, trgi in vasi) ne le med seboj, ampak tudi s cesarskimi uradi, t. j. okrajnimi glavarstvi in sodnijami, in razume se, da si okrajni odbori dopisujejo z deželnim odborom tudi le češki. Iz tega sledi, da v nemškem jeziku uradujejo med seboj le cesarski uradi in da je vse drugo uradovanje pri okrajnih glavarstvih in sodnijah s češkimi samoupravnimi uradi in z osebami le češko in da so zemljiščne knjige pri sodnijah le češke. b) Pri okrožnih in deželnih sodnijah in pa pri deželnih nad-sodnji uraduje se v zadevah češke stranke češki, nemške stranke pa nemški. c) Deželni odbor na Češkem dopisuje si s Pražkim namestništvom v zadevah češke stranke češki, nemške stranke nemški. Ako ima češki okrajni odbor s katerim nemškim okrajnim odborom (ali pa ta z onim) kaj opraviti, storita to oba s posredovanjem deželnega odbora.

Smo sicer še daleč od svojega konečnega cilja; ali temelj, kterega je naša duhovščina položila sreči svojega naroda, je tako širok in trden, da z Božjo pomočjo tudi ta cilj dosežemo. Naša duhovščina nas je učila, v čast in slavo Božjo ljubiti vse čednosti in sploh vse, kar človeško misel k Bogu povzdiguje; učila nas je tudi, ljubiti se vzajemno in tako deliti se z najbližnjim za talent, kterega je Bog podelil vsakemu izmed nas, — in tako hvaležni svoji duhovščini moremo smelo o sebi trditi, da ni požrtvovalnejšega naroda nad narod češki in kar Čeh ima in kar je, da to vse dosegel je z Božjo pomočjo le s svojim trudom, brez vse tuje podpore in proti silni volji mnogih in mogočnih svojih sovražnikov! Jan. Legó.

Smešničar.

Liberalni agitator: „Možje, ako mi obljubite, da ne bote volili Slovenca, plačam pet litrov vina.“

Kmečki možje: „Ne bomo ga volili ne; le plačajte jih.“

Agitator (čez eno uro): „Zdaj ste vino izpili, jaz grem tudi naprej, pa le glejte, da bote obljubo držali in da ne bote Slovenca volili.“

Kmečki možje: „Kaj bomo mi volili, saj nismo volilec, ampak le hlapci!“

Na Ruskem je zapoved, da se morajo vsi odkriti in mirni stati, kedar se poje ali gode cesarska pesem. Enkrat so prišli rubit revnega godca. Ta vzame brž gosli in gode cesarsko pesem. Odkrili so se uradnik in briči ter mirno čakali, kdaj bo končal. Godec pa je pesem zmirom z nova začel in godel eno uro, dve uri, dokler se briči niso naveličali stati in odšli.

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. „Freie Stimmen“ nam očitajo, zakaj nismo objavili celega govora g. Einspielerja v Šmarjeti, in pravi, da si tega najbrž ne upamo. Mi imamo pa zdaj toliko shodov, da bi moral „Mir“ vsak dan izhajati, ko bi hoteli prinesiti vse govore. Zdaj bodo morda tudi „Freie Stimmen“ razumele, zakaj nismo prinesli celega govora. Namenjen je bil v prvi vrsti za tiste, ki so poslušali, in ta namen je govor dosegel. — Na Djekšah dobijo menda poštno zvezo. — V Celovcu je bila nedavno tolpa ciganov, ki so imeli tri medvede. Te uboge živali so tako trpinčili, da so jim redarji vse tri vzeli in jih tukajšnji menažeriji za 60 gld. prodali. S tem denarjem so morali cigani po izgonu nazaj na Oggersko, ker niso imeli nobenega izkaza. — V kratkem dojde v Celovec huzarski polk št. 8, ulanci pa nas ob enem zapustijo. Govori se tudi, da bo naš domači polk prestavljen v Pulj zarad znanih izgredov pri „Zvonu“. — Vlada je izdala nov tarif za odvetnike (advokate); zdaj je za vsako pisarijo določeno, koliko sme odvetnik računati. — Celovške latinske šole so štele v preteklem šolskem letu 25 učencov in 391 učencev; med njimi je bilo le 59 Slovencev. — Čuje se, da bo tudi južna železnica v kratkem izdala nov tarif, da se bo voznina zdatno znižala. — V Doberli vesi sta bila nedavno gosp. deželni predsednik in gosp. dr. Gobanc ter sta pregledovala šolo. Prvi je hotel pri tej priliki baje tudi uplivati na tamošnjo slovensko duhovščino s tem, da ji je priporočal, naj se ne briga za bodoče volitve. Čudno! — 90 letnico obhaja letos upokojeni general Hauser, rojen Beljačan. — Pri Labudu je neka ženska iz Št. Pavla v Dravo skočila, pa so jo rešili. — Pošto so dobili v Št. Jakobu v Rožu.

Na Kranjskem. Nov list je začel izhajati v Ljubljani pod imenom „Slovenski Dom“. Izdaja in uredjuje ga znani zgodovinar Fr. Šumi. — „Iskric“, zbirke povestij in pesmij za mladino, ki jih izdaja učitelj Janko Leban in tiska R. Milic v Ljubljani, izišel je drugi snopič, ki velja 17 kr. Priporočajo se kot darilca za mladino. — Banka „Slavija“ v Pragi podarila je po svojem zastopniku g. Ivanu Hribarju slovenskemu pisateljskemu društvu v Ljubljani 100 gld. Ta slovenska zavarovalnica je v blage namene Slovincem naklonila že marsikak stotak, zato se si štejejo v prijetno dolžnost, isto našim rojakom v zavarovanje najtopleje priporočati. — Na

Vačah so spominsko ploščo uzidali rajnemu knezoškofu in pisatelju Ravnikarju. — Č. g. špiritual Janez Flis je postal kanonik. — V Idriji je umrl znani rodoljub župan Štefan Lapajne. — Lepo sliko sv. Cirila in Metoda, ki velja blizo 500 gld., dobili so v Cerkljah na Gorenjskem. Naredil jo je slikar Šubic, naročil in cerkvi podaril pa g. Ivan Hribar, glavni zastopnik banke „Slavije“ v Ljubljani. — V Ljubljansko hranilnico se je uložilo že en milijon goldinarjev.

Na Štajerskem. V Gradcu bo letos deželna razstava. Tudi cesar pridejo tje 26. avgusta. — Na Ljutomerski sodniji je vihrala zadnje dni bela zastava v znamenje, da ni v njej nobenega jetnika. Tega se ljudje še ne spominjajo. — Neki hlapec je vozil iz Poličan v Slatino. Na lepi cesti pade konj mrtev na tla, hlapec skoči z voza in si zlomi nogo.

Na Primorskem. Laško šolsko društvo „pro patria“ mislilo je v Trstu napraviti laške velike šole. V soboto 12. t. m. pa je vlada to društvo razpustila, ker je hotelo le pospeševati proti-avstrijsko propagando. — V Trstu so bili trije v ječo obsodeni zavolj kupovanja glasov pri volitvah. — V slovenski šoli pri sv. Jakobu v Trstu so slovesno praznovali god sv. Cirila in Metoda. — Iz Trsta je ubežal neki sensal (mešetar) in zapustil za 100.000 goldinarjev ponarejenih menjic. — Princezinja Štefanija se bo čez zimo mudila v Miramari. — Na Goriških latinskih šolah je študiralo letos 179 Slovencev, 171 Lahov in 51 Nemcev. — Tržaški „Sokol“ je napravil izlet v Škedenj.

Po drugih deželah. V Spandavi na Nemškem se je razletela tovarna za smodnik. Več ljudij je ranjenih. — Kolera se je prikazala na Španjskem. Vendar do zdaj še ni veliko ljudij umrlo za njo. — Čisto sreberni zvon, ki tehta 272 kil, so napravili v Harkovu na Ruskem. — V Št. Janžu na Francoskem se je zrušil most, 50 ljudij je padlo v vodo, nekteri so utonili. — V Berlinu je nekdo z lastno ženo ubežal pred hudobno taščo. — Izdelovalec poljedeljskih strojev Ign. Heller na Dunaju je izdal slovensk katalog s podobami strojev; pristavljene so tudi cene. — V Mitrovici na Hrvaškem so sodili sedem žensk, ki so zavdale svojim možem; štiri so obsodili na vislice, tri na dolgo ječo. — V morju blizo Orknejske obali je bil tak vihar, da se je potopilo devet ribiških bark. 60 ribičev je utonilo. — V mestu Fordefrans na otoku Martinik je zgorelo 1600 hiš. — Novo puško si je izmislil Francoz Žifár. Tista se bo basala s tekočim plinom; za 300 strelav bo veljal le 5 krajcarjev. — Velike vojaške vaje bodo letos na Moravskem in v Šleziji 4. in 5. septembra. Tudi cesar jih pridejo gledat. — Kmetijska razstava bode prihodnje leto na Hrvaškem. — Veliko povodenj so imeli v Indiji; 700 ljudi je utonilo. — V severni Ameriki je letos huda vročina. — V Saksardu na Ogerskem je utonilo sedem otrok. — V Galiciji je daleč na okoli toča pobila. Tudi na Sedmograškem je toča za en milijon škode naredila.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Monsign. Andrej Alijančič, stolni korar in dekan v Celovcu, se je dekanijski službi odpovedal; na njegovo mesto je imenovan preč. g. Martin Šašl, kapiteljski dekan v Gosposveti, za dekana

in konsist. svetovalca. Faro Št. Miklavž na Kampu je dobil č. g. Janez Neubauer, ki je dosedaj oskrboval faro Löling. Premeščeni so č. gg. M. Kovač iz Skočidola za začasn. kanonika v Gosposveti; Karol Jungwirth iz Wolfsberga za provizorja v Glanhofen; P. Henrik Schopper iz Št. Pavla za provizorja v Löling. Vel. č. P. Janez Nep. Vertot, dosedaj župnik na Pustrici, je imenovan za oskrbnika Št. Pavelske grajščine v Doberli vesi; P. Pavl Spechtel, dosedaj župnik v Št. Martnu, za župnika na Pustrici in P. Placid Keimbacher na njegovo mesto kot župnik v Št. Martin v Graniški dolini. Umrla sta č. gg.: dné 14. t. m. Jož. Jereb mlajši, provizor na Golovici in Š. Kompoš, župnik v Selčah. N. v m. p.! Fara Obermillstatt je razpisana do 28. avgusta t. l.

Za „Národní Dom“!

Menda ni samo nas Slovencev, ampak bolj ali manj sploh človeška slabost, da se marsiktere lepe ideje z velikim in občim veseljem primemo ter z navdušenjem začnemo za njo delati, ali, ker se ne da v kratkem času uresničiti, začne navdušenost, začne zanimanje za idejo pešati, ker nam v obče nedostaja one železne vstrajnosti, ki ne odneha, dokler ni namen dosežen. Tako se godi pri nas tudi ideji „Národní Doma“. Ali ni vredna, da bi našla vstrajno zanimanje in podporo pri vseh Slovencih? Ali nima „Národní Dom“ naposled lastnina Matice Slovenske, torej lastnina vseslovenskega društva postati in njega letne dohodke v pospeševanje slovenske literature izdatno pomnožiti? In vendar se je število teh, ki še za „Národní Dom“ kaj žrtvujejo, zelo zelo skrčilo. Da bi pa to zanimanje po vsem ne nehalo, ampak se od časa do časa probujalo, za to skrbeti je glavni namen „Krajcarskemu društvu“, ki je tako rekoč eksekutivni organ društva „Národní Dom“. Po knjižicah z znakami je nabralo po krajcarjih in desetcih že skoraj deset tisočakov. Ali zanimanje za te knjižice je skoro popolnoma nehalo. Zvesto svojemu načelu, katero je izraženo v njegovem imenu, po majhnih pa mnogoštevilnih žrtvicah nabrati velike svote, izmislilo si je nekaj novega. Hotelo je namreč te majhne žrtvice prikleniti na nekatere vsakdanje potrebščine olikanih zavednih Slovencev, ter tako odpreti trajen vir dohodkom za „Národní Dom“. Društvo je namreč tako-le sodilo: Ako daš prijatelju ali znanec vizitnico, ako mu naznaniš kak vesel dogodek, n. pr. svojo zaroko ali poroko, ako mu pismo pišeš in se vse to zgodi na takem papirju, ki je okrašen, ne s kakim monogramom ali s kako rožico ali kako enako sličico brez pomena, ampak z znamenjem, ki priča, da se udeležuješ žrtev za skupne národne namene, in ki vrhu tega kaže čedno podobico ktereга izmed slavnih Slovencev, ki se jih s ponosom in s hvaležnostjo spominjamo, potem ima gotovo taka vizitnica, tako naznanilo, tak list za zavednega Slovence še poseben pomen in posebno vrednost, ktere navadni papir ne more imeti, ker to so potem tako rekoč vidna znamenja rodoljubja med nami.

Te ideje, ktere so na podoben način naši bratje Čehi že davno v korist „Ustřední Matice Školské“ uresničili, prijelo se je „Krajcarsko Društvo“, ki ima po izpremenjenih svojih pravilih zdaj tudi pravico tiskovine v svoj namen izdajati, ter je dalo podobice štirih slavnih Slovencev, Vodnika, Prešerna, Slomška in Bleiweisa v različnih okvirih in različni velikosti, v jedni ali dveh barvah natisniti na vizitnice, naznanilne kartone, liste in zavitke za pisma. Podobe so lepo izdelane, tisk in papir je od prve tvrdke v tej stroki v Avstriji in tako smemo biti prepričani, da podamo Slovencev eleganten „národní papir“, ktereга bodo gotovo prav veseli.

Bodi vsem rodoljubom priporočeno, da začnejo zdaj posnemati naših bratov na severu šego, ter med seboj si le od „Krajcarskega Društva“ izdane vizitnice in naznanila in pisma pošiljati. Vizitnice pa bi se dale še o marsikteri drugi priliki rabi, nego se zdaj navadno rabijo. Kako lepa je na primer na Češkem razširjena navada, da dragim in zaslužnim pokojnikom na krsto polagajo vence, lire in enake stvari, sestavljene iz samih takih vizitnic, na ktere so prijatelji, znanci in častitelji zapisali svoje ime poleg kakega primerne reka ali verza, ali pa tudi vencem med liste vtikajo take vizitnice; gotovo posnemanja vredna navada! Nazna-

nilni kartoni pa bodo tudi narodnim društvom lahko služili v njih namene, v naznanila, vabila, programe, plesne rede itd. Vsi ti papirji bodo res nekoliko dražji od navadnih, pa gotovo bodo rodoljubom tako ugajali, da bodo prav radi neznahtne žrtvice polagali na žrtvenik „Národnega Doma“. V kratkem bode po časnikih se natančneje razglasilo, po kaki ceni, in po katerih trgovcih se bode ta „národní papír“ prodajal. Odbor „Krajcarskega Društva“.

Vabilo.

Prihodnji shod podružnice sv. Cirila in Metoda za Št. Kancijan in okolico bode v nedeljo dné 3. avgusta t. l. ob 4. uri popoldne pri „Urapniku“ v Mlinčah. Vse slovenske rodoljube na mnogo udeležbo vabi **odbor.**

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Haber, Medgorje, Grabštanj, Radeše in okolico napravi dné 3. avgusta 1890 ob 3. uri popoldne v Martinčevi gostilni v Habru **svój letni občni zbor** po naslednjem dnevnem redu: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Odborovo poročilo in volitev odbora. 3. Volitev zastopnikov za glavno skupščino. Razni govori in nasveti. — Po zborovanju prosta zabava. K obilnej udeležbi vabi vse ude in druge slovenske rodoljube, ki želijo podružnici pristopiti, najuljudneje **odbor.**

Za po toči poškodovanim revežem **Pliberške okolice** darovali so: Č. g. Matija Randl, župnik v Švabeku 3 gld.

Loterijske srečke od 19. julija.

Gradec	16	13	86	10	38
Dunaj	90	35	1	37	56

Tržno poročilo.

V Celovcu je biran:

pšenica po . . .	5 gld.	60 kr.
rž	5 "	50 "
ječmen	4 "	80 "
oves	3 "	10 "
hejda	5 "	— "
turšica	4 "	10 "
pšeno	8 "	— "
proso	— "	— "
grah	— "	— "
repica	— "	— "
fižol, rudeči . .	— "	— "
Deteljno seme — do — gld.		
100 kil.		

Sladko seno . . .	2 gld.	20 kr.
kislo	1 "	60 "
slama	1 "	40 "
meterski cent (100 kil.)		

Frišen špeh kl. —	gld. —	kr.
maslo	— "	96 "
mast	— "	75 "

Navadni voli	100—120	gld.
pitani voli . . .	120—190	"
junci	60—90	"
krave	60—120	"
junice	50—80	"
prešički	5—15	"

Oglasila.

Postranski zaslužek

ki vedno raste in mnogo let trpi, si lahko pridobijo spretni in zanesljivi možje (dosluženi orožniki imajo prednost), ki pridejo z ljudstvom mnogo v dotiko. Ponudbe naj se pošiljajo pod naslovom: „G. S. 1890, Graz, post. rest.“

Dva učenca

iz dežele, z dobrimi spričevali, nemškega in slovenskega jezika zmožna, se precej sprejmeta pri **Petru Merlinu**, trgovcu v Celovcu.

„Politični katekizem za Slovence“

je prišel ravnokar na svitlo v Mohorjevi tiskarni. Priporoča se sam po sebi posebno županom, občinskim tajnikom, občinskim svetovalcem in odbornikom, krajnim šolskim svetovalcem in sploh vsem zavednim Slovincem, ki se zanimajo za javne zadeve, ker prinaša pouk o šolah, o volitvah za občine, deželne zборе, državni zbor in še mnogo družega. Knjižica ima 104 strani v mali osmerki in velja le 20 kr., po pošti 25 kr.

Cena knjigi se je nalašč tako nizko nastavila, da si jo zamore vsak kupiti. Udje našega političnega društva, kolikor jih pristopi, bodo knjižico za stonj dobili. Vendar pa so rodoljubi prošeni, naj knjižico širijo med ljudstvo, deloma zato, da se narod politično izomika, deloma pa, ker je čisti dobiček namenjen našemu političnemu društvu, ki bo za svoje delovanje pomočkov zelo potrebovalo. Naročila na knjižico naj se pošiljajo Mohorjevi tiskarni. Da ne bo treba vsake knjižice posebej pošiljati, želeti je, da bi jih rodoljubi vsak za svoj kraj po več na enkrat naročili.

„Politični katekizem“ je najboljše in najcenejše naročati s poštnimi nakaznicami. Posamezne iztise naročevati po poštnem povzetju, je nepremišljeno, ker je poština predraga in velja knjiga potem še enkrat toliko.

Kupčijsko naznanilo.

Udano podpisani uljudno priporočam slavnemu p. n. občinstvu svojo

bogato zalogo

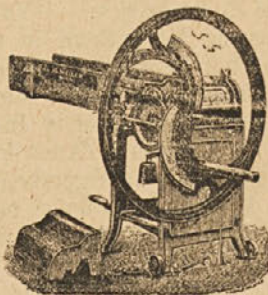
suknenega, modnega in vsakdanjega družega oblačilnega blaga, vsakovrstne drobnine in priprave za krojače, veliko zalogo flanelastih, posteljnih in prešivnih (štepanih) odej, kocov za konje itd. vse po najnižjih cenah. — Visokočastito **duhovščino** opozorujem na svojo bogato zalogo črnega toskina, peruina in blaga za talarje. Postrežem pošteno in po ceni. — Z dežele naročeno blago se brž po pošti odpošlje. Izgledki (muštri) se pošiljajo zastonj in franko. Z odličnim spoštovanjem

J. Tschernitz

v Dunajskih ulicah v Celovcu.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!

Stiskalnice in mlini za olive, vinske in sadne stiskalnice, naprave proti strupeni rosi, mlini za grozdje in sadje, } najnovejša sestava } v raznih velikostih.

Matilnice, čistilnice in vitala, stroji za ropkanje turšice, sejalniki, orala itd. itd.

Sušilne priprave za sadje in sočivje, avtomatično zeleno krmo,

stiskalnice za kope, Škoporeznice v največji izbiri prodaja izvrstno izgotovljene in po tovarniških cenah

Ign. Heller,

Dunaj, Praterstrasse 78.

Katalogi in vsako pojasnilo na zahtevanje gratis in franko.

Razprodajalcem najugodnejši pogoji.

Sposobni zastopniki se iščejo ter dobro plačajo.